

ק"פ 50931/10/22 - אברהם אבי עובדיה נגד רון מיור

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ק"פ 50931-10-22 מיור נ' עובדיה

מספר בקשה: 15

לפני כבוד השופט איתי הרמלין
המבקש:

אברהם אבי עובדיה
ע"י עו"ד סנדי ליפשיץ

נגד

רון מיור

המשיב:

החלטה בבקשה לפסיקת הוצאות הגנה לפי סעיף 80 לחוק העונשין

1. הנאשם שזוּכָּה מבקש שאחייב את הקובל בתשלום הוצאותיו על הקובלנה, וכן לפצותו בגין טרדה, לחץ, פגיעה בשמו הטוב ועוגמת הנפש שנגרמו לו. עוד הוא מבקש שהנאשם ישלם למדינה את שכר הטרחה ששילמה לסניגורית הציבורית שייצגה את הנאשם.

תקציר ההליכים בקובלנה

2. ברקע הקובלנה עומד סכסוך הנוגע לדירה שאותה שכר הקובל במשך שנים רבות מבנימין יקותיאל, חמו של הנאשם שזוּכָּה ומי שהופיע כעד תביעה 1 ברשימת עדי התביעה. לפי הנתען בקובלנה, שהוגשה ב-30.10.2022 ותוקנה ב-12.6.2023, הנאשם שזוּכָּה עבר עבירה של פרסום לשון הרע בכך שהגיש נגד הקובל תלונה במשטרה על הסגת גבול "ביודעו שהיא תלונת כזב", בכוונה לפגוע בקובל. בקובלנה נמנו שלושה עדי תביעה - בנימין יקותיאל שהוא בעל הדירה שבה התגורר הקובל במועד הרלוונטי; שמואל יקותיאל שהוא גיסו של הנאשם שזוּכָּה, ושטר מתחנת לב תל אביב-ירקון, שגבה לכאורה את תלונתו של הנאשם שזוּכָּה.

3. בין מועד הגשת הקובלנה המקורית למועד שבו תוקנה מונתה לנאשם סניגורית הציבורית, הוגשה בקשה לעיכוב ההליכים נגד הנאשם, אשר נדחתה, והועלו טענות מקדמיות שרובן נדחו על ידי. בצד זאת בעקבות העלאת הטענות הוריתי לקובל לתקן את הקובלנה.

4. מספר ימים לפני מועד דיון ההוכחות הראשון (שנקבע ל-17.3.2024), הודיע הקובל לבית המשפט שהשוטר שאותו ביקש לזמן לעדות, שלטענת הקובל הוא "עד מפתח" חיוני, פרש מהמשטרה והוא אינו יכול לאתרו לשם זימונו, ולכן ביקש לדחות את הדיון עד שיצליח להשיג מהמשטרה תעודת עובד ציבור שתוכל להחליף לדעתו את עדותו של השוטר. הקובל לא ציין את משך הדחייה המבוקש או הצפוי. לאחר שדחיתי את הבקשה בנימוק שקושי

בזימון עד אחד מתוך שלושה עדי תביעה אינו מצדיק את דחיית הדיון, הגיש הקובל ב-15.3.2024 "בקשה למשיכת הקובלנה". בבקשתו טען הקובל שבלי עדותו של השוטר הוא לא יוכל להוכיח את כוונתו של הנאשם לפגוע בו. בנוסף טען הקובל שמספר ימים לפני שהגיש את הבקשה "למשוך את הקובלנה" נודע לו שעד התביעה בנימין יקותיאלי משוכן בבית אבות, ששמו וכתובתו לא ידועים לו, וכשלו ניסיונותיו לזמנו דרך עורך דין המייצג את העד בהליך אחר ובאמצעות מזכירות בית המשפט. הואיל וראיתי ב"בבקשה למשיכת הקובלנה" משום הודעה של הקובל על חזרה מן האישום, זיכיתי ב-15.3.2024 את הנאשם.

נימוקי הבקשה לפסיקת הוצאות

5. לטענת ההגנה, הקובל הוא "תובע סדרתי" שנקט נגד הנאשם שזוּפָה מספר הליכים פליליים ואזרחיים במקביל, שרובם נזנחו, ושהקובל ידע שלא יוכל להוכיח את שטען בקובלנה. עוד נטען שהקובל הגיש את הקובלנה בניסיון "להלך אימים" על הנאשם וללחוץ עליו במטרה להביא להפחתה או ביטול של חוב דמי שכירות שצבר לכאורה הקובל. הנאשם שזוּפָה טוען שהקובלנה הייתה חסרת בסיס מלכתחילה והוגשה בניסיון להתנכל לו בשל מעורבותו בסכסוך האמור, שכן לטענתו היה מעורב בניהול השכרת הדירה ופעל מול הקובל בנושא לאורך שנים, בשמו ובהסכמתו של חמו בעל הדירה. ההגנה מציינת גם שהקובל הגיש את הקובלנה למעלה משנתיים וחצי לאחר שהנאשם שזוּפָה הגיש במשטרה את התלונה העומדת בלב הקובלנה, ושהקובל לא פנה למשטרה לפני הגשת הקובלנה בתלונה על הוצאת לשון הרע נגדו, ובכך יש להעיד שמטרתו לפגוע בנאשם והוא אינו פועל מתוך רצון להגן על אינטרס ציבורי.

6. לטענת ההגנה, לא היו בידי הקובל החומרים והמידע הנדרשים לביסוס הקובלנה טרם הגשתה, והוא ביקש לדחות את מועד הדיון שבו אמורים היו להישמע עדיו על מנת להימנע מניהול הליך ההוכחות, כיוון שידע שלא יהיה בעדויות אלה להוכיח את האישום. לפי הנטען, הקובל ניסה "למשוך את ההליך עד אין קץ", כדי להשתמש בו כחרב מעל ראשו של הנאשם וכקלף מיקוח בסכסוך בעניין חובו. נטען שהקובל ניהל את "הליך הסרק" של הקובלנה במשך כ-17 חודשים, כשהיה ידוע לו כי אין סיכוי שתסתיים בהרשעה. ההגנה הדגישה כי הקובל נהג כפי שנהג למרות היותו עורך דין המודע לזמנו היקר של בית המשפט, ושעשה בכך שימוש לרעה בכלי המשפטי של קובלנה, שבית המשפט העליון קבע שיש להשתמש בו במשורה. לטענת ההגנה, הקובל פגע בכך בכבודו של הנאשם שזוּפָה, בשמו הטוב ובזכותו לפרטיות. בנוסף, הקובל הסב לנאשם שזוּפָה הוצאות מיותרות, בהן תשלום אגרת הסניגוריה הציבורית, ועלות נסיעות רבות לפגישות עם הסניגורית ולבית המשפט. בנוסף, הנאשם שזוּפָה היה מוטרד ולחוץ כל עוד הקובלנה הייתה תלויה ועומדת.

7. ההגנה טוענת שהקובל כלל לא בירר עם העדים את תוכן עדותם לפני הגשת הקובלנה ולא מסר לידי ההגנה חומרי חקירה כפי שמחויב תובע לעשות עם הגשת אישום. במקום זאת מסר הקובל להגנה (רק ב-26.6.2023) "תמצית עדויות" של עדי התביעה, שבה לא נכלל מידע מהותי לגבי תוכן עדותם. בנוסף, הקובל לא החזיק בהעתק של תלונת הנאשם במשטרה לפני הגשת הקובלנה, בניגוד להצהרותיו בכתבי הטענות ובפני בית המשפט (לדוגמה בפרוטוקול מיום 20.4.2023, עמ' 3, ש' 16), ואם היה העתק כזה בידי היה עליו להגישו להגנה בתחילת ההליך.

8. לטענת ההגנה, השוטר, עד תביעה 3, גבה את תלונת הנאשם לפני כ-4 שנים ולכן לא סביר שהוא יזכור את התלונה, וגם לו זכר לא היה בדבריו יותר מאשר עדות סברה על מניעיו של הנאשם שזוּפָה בהגשת התלונה, ולכן עמדתו של הקובל שעדות זו חיונית אינה סבירה. בנוסף, הקובל לא הבהיר איזו תעודת ציבור הוא מבקש להציג במקום עדות השוטר, וממילא לא היה רשאי להגיש ראיות חדשות במהלך שמיעת ההוכחות בלי להציג קודם להגנה. אשר לעד תביעה 1 ברשימת עדי התביעה, בנימין יקותיאל, ההגנה טוענת שבניגוד לטענתו של הקובל, הוא ידע על מעברו של העד לדיוור מוגן וכנגזרת מכך על הקושי להביאו לעדות זמן רב לפני מועד הדיון שבו אמור היה להעיד, ולא "ימים מספר" בטרם הדיון. זאת לפי הודעה שנמסרה לו בהליך משפטי נפרד כבר ב-29.1.2023 (נספח 6 לבקשת הנאשם לפסיקת הוצאות, ת"א 64520-02-20). בנוסף, הקובל ידע שזימונו של העד, קשיש בן 87, תגרום לנאשם לחץ נפשי ועוגמת נפש. לטענת ההגנה, גם לעדותו של עד תביעה 2 אין כל ערך בהוכחת האישום הנטען בקובלנה, ומטרת זימונו הייתה אך לגרום לסכסוך במשפחת הנאשם שזוּפָה.

9. בנוגע ליסוד ה"פרסום" בעבירת לשון הרע, ההגנה טוענת שהתלונה הוגשה לגורם יחיד - השוטר שגבה את התלונה, ואף אם היו עוד שוטרים בתחנת המשטרה באותה עת, אין בכך כדי לבסס פרסום לשני אנשים או יותר, שכן הפסיקה מתייחסת לרשות המוסמכת הרלוונטית לבדיקת התלונה כגוף אחד (רע"פ 3742/18).

10. לגופו של האישום, ההגנה טענה שהתלונה שהגיש במשטרה הנאשם שזוּפָה נגד הקובל, הוגשה כדין, כיוון שבהליך נפרד נפסק שהקובל חב דמי שכירות, ושהוא הטעה את בעל הדירה, עד תביעה 1 (נספח 2 לבקשת ההוצאות, פסק דין בע"א 53933-02-23). בנוסף טוענת ההגנה שעל התלונה שהגיש במשטרה הנאשם שזוּפָה חלות ההגנות של "אמת בפרסום" לפי סעיף 14 לחוק איסור לשון הרע, ו"הגנת תום הלב", לפי סעיף 15(8) לחוק שעניינו בתלונות בפני רשות מוסמכת.

11. לאחר הגשת הבקשה לפסיקת הוצאות, ולאור טענות הקובל בתגובותיו, הגישה הסניגורית בקשה שאוציא צו שיוורה למשטרת ישראל למסור מידע אודות כל הבקשות שהוגשו על ידי הקובל לקבלת חומר ראיות בתיק חקירה שמספרו פל"א 91600/2020, ומועדי הגשת בקשות אלה. מטרת הבקשה, לפי המפורט בה, היא לברר אם הקובל קיבל לידי עותק של תלונתו של הנאשם לפני הגשת הקובלנה או רק בתאריך 7.5.2024 כפי שעלה מבירור שערך הנאשם שזוּפָה בתחנת המשטרה. לפי הנתען בבקשה זו, בדבריו של הקובל בבית המשפט (פרוטוקול מיום 20.4.2023), בעובדה שלא מסר לבית המשפט עותק של התלונה יחד עם תגובותיו בהליך זה, ובהפתעתו מגילוי תלונה נוספת שהוגשה נגדו לפני זמן רב, יש כדי לתמוך בטענת ההגנה שהקובל לא פנה למשטרה לשם קבלת עותק התלונה לפני שהגיש את הקובלנה נגד הנאשם שזוּפָה. הסניגורית הדגישה שאם גרסתו של הקובל לעניין המועד שבו קיבל את העתק תלונת הנאשם שזוּפָה במשטרה תאומת, הרי שהדבר מצביע על כך שהוא לא מסר לידי ההגנה חומר חקירה מהותי שהיה בידי.

תגובת הקובל לבקשה לפסיקת הוצאות

12. לטענת הקובל, הנאשם שזוּפָה הוא שצריך לשאת בתשלום הוצאות ופיצוי לטובת הקובל או אוצר המדינה כיוון שהיסודות הנדרשים לפסיקת הוצאות לטובת נאשם לפי סעיף 80(א) לחוק העונשין לא מתקיימים במקרה זה.

כלומר, היה יסוד להאשמה ולא מתקיימות נסיבות אחרות המצדיקות פסיקת הוצאות הגנה לנאשם.

13. בנוגע ל"יסוד להאשמה", הקובל מצביע על כך שהטענות המקדמיות של הנאשם שזוּפָה נדחו על ידי בית המשפט ובקשתו לעיכוב הליכים נדחתה על ידי היועצת המשפטית לממשלה, ומכאן לטענתו שהקובלנה שהגיש לא הייתה חסרת בסיס ולא הייתה רשלנות מצדו בהגשתה. לטענתו, הסכסוך הכספי שאליו מתייחסת ההגנה אינו עם הנאשם שזוּפָה, ולכן אין הגיון בטענה שסכסוך זה היה המניע להגשת הקובלנה.

14. בנוגע לנסיבות אחרות שעשויות להצדיק חיוב הקובל בתשלום הוצאות, טוען הקובל שהנאשם לא זוכה "באופן מוחלט" אלא בשל "משיכת הקובלנה" ולכן אינו נכלל בהגדרת החוק לנאשם הזכאי לפיצוי כזה. כמו כן טוען הקובל שהנאשם שזוּפָה יוצג על ידי הסניגוריה הציבורית ולכן לא נשא בהוצאות הגנתו, ולטענתו ההגנה עצמה גרמה להתארכות ההליך במקום לפעול לבירור מהיר של האישום והכרעה בו. לטענת הקובל, הסניגורית נקטה ב"הליכי סרק", שגרמו טרחה לקובל שנאלץ להתמודד איתם, לבית המשפט ולקופה הציבורית. בנוסף טוען הקובל שהסניגורית ניסתה להשחיר את פניו כשביקשה להגיש לבית המשפט מוצגים שלא כדין ופירטה בכתבי הטענות נושאים שאינם נוגעים לקובלנה.

15. הקובל טוען שלא העביר "חומר חקירה" לידי ההגנה כי הסניגורית לא ביקשה זאת ממנו, ולא העלתה טענה זו בשלבים הקודמים של ההליך. במענה להחלטתי שבה התבקש להבהיר אם לפני הגשת הקובלנה היה בידי עותק של התלונה שהגיש במשטרה הנאשם שזוּפָה, טען הקובל שאכן יש בידי עותק כזה וכך גם לנאשם שזוּפָה כי "חזקה כי [הנאשם] קיבל עותק מהתלונה במעמד הגשתה". בנוסף טען הקובל שעותק האישור על הגשת התלונה שהציג מספיק להוכחת עצם הגשתה וכל שהיה עליו להוכיח במסגרת הליך הקובלנה הוא שהתלונה היא כוזבת. במענה להחלטתי, הגיש הקובל ב-27.5.2024 עותק של התלונה נושא הקובלנה, ושב וטען כי עותק התלונה היה בידי בעת הגשת הקובלנה, ושפנייתו למשטרה בחודש מאי 2024, כשנתיים לאחר הגשת הקובלנה, לא נועדה לקבל העתק של תלונה זו אלא לאתר תלונות נוספות שהוגשו נגדו.

16. לטענת הקובל, הוא לא היה יכול לצפות שהשוטר שגבה את תלונתו של הנאשם שזוּפָה יפרוש מהמשטרה ושלא ימסר לו כיצד יוכל לזמנו. כיוון שלעמדתו עדות זו הייתה חיונית להוכחת "הכוונה לפגוע", סירובו של בית המשפט לדחות את הדיון אילץ אותו "למשוך את הקובלנה" שלא מרצונו.

17. בנוגע לטענתה של הסניגורית ש"תמצית העדויות" של עדי התביעה שמסר לה הקובל אינה כוללת כל מידע מהותי על עדויותיהם, טען הקובל שעדויותיהם מוכרות היטב לנאשם כיוון שהם העידו בהליך נפרד שמתנהל בין הצדדים.

18. בנוסף לדחיית הדרישה לפסיקת הוצאות לטובת הנאשם שזוּפָה, דורש הקובל כי הנאשם שזוּפָה יחויב לשלם לו הוצאות ופיצוי בשל התנהלות ההגנה, בכללה כאמור "הגשת בקשות סרק... שלא היה להן כל סיכוי לצלוח" וטענות הגנה מן הצדק שנדחו, שגרמו להתמשכות ההליכים ולבזבוז זמנם ומשאביהם של הקובל ושל בית המשפט. לטענת הקובל, גם הימשכות ההליכים לאחר מתן ההכרעה בקובלנה זו מאריכה את ההליך, וככלל לבית המשפט אין

סמכות לתת הוראות נוספות לאחר הכרעת הדין בהליך פלילי, ועל הנאשם היה לערער עליה אם ביקש להוסיף לה הוראות או לשנותה.

19. הקובל הגיב לבקשת ההגנה להוציא צו המורה למשטרה למסור מידע על הבקשות שהגיש לקבלת חומרי חקירה רלוונטיים (כמפורט בסעיף 11 לעיל), בטענה שדי היה בהצגת האישור על הגשת התלונה על ידי הנאשם, ובתמצית עדות השוטר שהגיש, כדי לעמוד בדרישה להמצאת חומרי חקירה רלוונטיים להגנה.

הכרעה

20. כידוע, במשפט האזרחי הכלל הוא שמי שהפסיד במשפט משלם את הוצאותיו של הצד שזכה בו. במשפט הפלילי לא קיים כלל דומה. לא רק שאין זה מקובל כלל לחייב נאשם שהורשע במשפט פלילי לשלם למדינה את הוצאות ניהול המשפט^[1], החוק אף קובע כי לא בכל מקרה שבו זוכה נאשם, תשלם המדינה את הוצאותיו בניהול המשפט. בעניין אחרון זה קובע סעיף 80 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 כך:

(א) משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו בשל האשמה שממנה זוכה, או בשל אישום שבוטל לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 בסכום שייראה לבית המשפט; במשפט שמנהל קובל רשאי בית המשפט להטיל על הקובל תשלום כאמור.

(ב) שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, סכומי מקסימום להוצאות ולפיצויים האמורים.

21. שר המשפטים אמנם התקין כאמור בסעיף 80(ב) את תקנות סדר הדין (פיצויים בשל מעצר או מאסר), תשמ"ב-1982, ושם נקבע (בסעיף 9 ובתוספת) כי סכום ההוצאות המרבי הוא כזה שיקבע "בעד הוצאות בפועל - כפי שהכיר בהן בית המשפט או הרשם לפי קבלות", ובצדן שכר טרחה עד לסכום מסוים.

22. למען שלמות התמונה יש לציין כי נאשם שזוכה יכול לתבוע את נזקיו גם בהליך אזרחי מכוח פקודת הנזיקין, ואינו חייב להסתפק בפיצוי שנפסק לו לפי סעיף 80 לחוק העונשין.

סעיף 80 בקובלנה פלילית פרטית לעומת בכתב אישום רגיל שהגישה המדינה

23. סעיף 80 לחוק העונשין, שנוסחו הובא לעיל, מציב את הקובל בעמדה זהה לעמדת המדינה במעמדה כמגישת כתבי אישום בהקשר של תשלום הוצאות מכוחו, ואינו יוצר הבחנה כלשהי ביניהם. גם התקנות שהתקין שר המשפטים אינן מבחינות בין קובל פרטי למדינה כמגישת כתב אישום אשר לגובה סכום ההוצאות שבו ניתן לחייבם.

בהתאם לאמור בחוק ובתקנות נקבע בע"פ (מחוזי תל אביב) 70053/08 **אור עד מהנדסים (1987) בע"מ נ' קבוצת לב אופיר בע"מ** (12.9.2009) כי סכומי ההוצאות המרביים הקבועים בתקנות חלים גם על קובלנות ("המגבלות לגבי ההליך הפלילי, דהיינו - מגבלות הסכום המוסדר בתקנות, חלות גם על הקובלנה ולא ניתן לסטות מהן"), וההכרה בהוצאות תיעשה לפיכך על בסיס קבלות שיוגשו. בעניין זה ראו גם עק"פ (חיפה) 51096-03-11 **יורם וינמן נ' אוסנת זיו** (1.6.2011) שבו נכתב כי "גם מקום שבו רואה בית המשפט לפסוק הוצאות ושכ"ט עו"ד לטובת נאשם בקובלנה פלילית פרטית, עליו לעשות כן במסגרת המגבלות הקבועות בסעיף 80(ב) לחוק העונשין ובתקנות שהותקנו על פיו, היינו, תקנות סדר הדין הפלילי (פיצויים בשל מעצר או מאסר), התשמ"ב-1982... ואלו לסטות מן המגבלות האמורות". בעניין הצורך בהגשת קבלות ראו גם בהקשר של כתב אישום שהגישה המדינה: תפ"ח (באר שבע) 67631-12-15 **מדינת ישראל נ' חליל נמרי** (28.1.2019) - "לעניין הוצאות ההגנה - אין פיצוי על הוצאות כלליות ובלתי מוגדרות, כגון עדות בני משפחתו של המבקש ואין מכירין, אלא "בעד הוצאות בפועל" אשר ניתן להכיר בהן "לפי קבלות" (סעיף א לתוספת לתקנות). במסגרת זו, יש להכיר בהוצאות שהוצאו, ככל שניתנו בעדן קבלות, בעלות המומחה, החוקר הפרטי או כל הוצאה מסוג זה".

24. לא נעלם מעיני כי בפסיקה ניתן למצוא פסקי דין (שלחלקם הפנתה הסניגורית) שבהם נקבע כי לקובלנה פלילית מאפיינים דומים לתביעה אזרחית ולכן יש לאמץ בעת פסיקת הוצאות את הכללים הנוהגים במשפט האזרחי (ראו למשל את ההחלטה המפורשת בעק"פ (חיפה) 16927-04-15 **אהוד הלפרין נ' דן משה כרמי** (14.5.2015), וכן את האמור בעק"פ (באר שבע) 23220-12-16 **אבירם דהרי נ' דרור לדרמן** (15.10.2017) ובעק"פ (חיפה) 39697-06-17 **עו"ד גלית סולומונוב נ' אסף פוגל** (25.9.2017)). ואולם, גישה זו אינה עולה מלשונם של סעיף 80 לחוק העונשין והתקנות שהותקנו מכוחו, שכאמור לעיל אינם מבחינים בין קובל פרטי לבין המדינה. הגישה בפסקי דין אלה מתכתבת עם הביקורת הרבה שניתן למצוא בפסיקה על מוסד הקובלנה ועל השימוש שנעשה בו בפועל, ועם העובדה שניתן למצוא בפסיקה אף קריאות למחוקק לבטל כליל את מוסד הקובלנה (ראו למשל: בג"ץ 1322/22 **דיאנה כהן נ' השופט שמואל מלמד** (31.3.2022)). עם זאת, כל עוד המחוקק לא ביטל מוסד זה הוא שריר וקיים וחלות לגביו הוראות החוק כלשונן.

עילות הפיצוי ופסיקת ההוצאות לפי סעיף 80 לחוק העונשין

25. סעיף 80 לחוק העונשין, שנוסחו מובא לעיל, קובע שתי עילות לפסיקת פיצוי והוצאות - האחת ספציפית ומצומצמת והשנייה כללית ורחבה. העילה הראשונה היא שלא היה יסוד להאשמה, והעילה השנייה היא שבית המשפט מצא כי מתקיימות נסיבות אחרות המצדיקות פסיקת פיצוי או תשלום הוצאות.

26. אודות העילה של היעדר יסוד להאשמה כתב בית המשפט העליון בע"פ 4466/98 **ראמי דבש נ' מדינת ישראל** (22.1.2002):

"עד שנגיע לכלל מסקנה כי לא היה יסוד להאשמה, אין די בכך שניווכח כי נאשם זוכה במשפטו. זיכוי של נאשם הוא תנאי מוקדם והכרחי אך אין הוא תנאי מספיק. שומה עליו על בית-המשפט להוסיף ולבדוק את תשתית הראיות שהייתה עובר להגשת כתב-האישום לבית-המשפט, שרק כך יוכל להגיע

לכלל מסקנה אם היה ואם לא היה יסוד להאשמתו של פלוני בדין פלילי. כך, למשל, ניתן לומר כי לא היה יסוד להאשמה במקום שהמעשה אינו עולה כלל כדי היותו עבירה, או במקום - והוא השכיח - שאין תשתית ראיות ראויה... יש לבחון באורח אובייקטיבי "אם חומר החקירה שהיה בפני התביעה עובר להגשת כתב-האישום היה מעלה אצל תובע סביר ציפייה כי יש בו ראיות לכאורה לבסס ההרשעה"... נדע כי לא היה יסוד להאשמה מקום "ששום משפטן בר-דעת, לא היה חושב שיש מקום להביא האשמה נגדו [נגד הנאשם - מ' ח']"... כך הוא כאשר "לא היה לאל ידי התביעה הכללית, מלכתחילה, להוכיח בוודאות סבירה" פרטים מרכזיים באישום... עוד נאמר, כי יש מקום לבחון, לאחר מעשה, אם הזיכוי היה צפוי מראש..."

27. אודות העילה של נסיבות אחרות המצדיקות פסיקת הוצאות או פיצוי כתב בית המשפט העליון בע"פ 7826/96 יוסף רייש נ' מדינת ישראל (8.5.1997) כך:

"ניתן לציין שיקולים אחדים, שיש בהם כדי לסייע בידי בית-המשפט להחליט בכל מקרה אם התקיימו "נסיבות אחרות", המצדיקות תשלום הוצאות ופיצוי לפי הסעיף. להלן רשימה של שיקולים כאלה: האם החקירה נפתחה והאישום הוגש בתום-לב, או שמא הנאשם נפל קורבן לעלילת שווא או לשיקולים זרים; האם החקירה נוהלה באופן ראוי, כגון: האם טענת אליבי של הנאשם נבדקה כנדרש והאם נערכה חקירה לעדים שנדרש לחקור אותם; האם התביעה נוהלה באופן שהכביד על הנאשם ללא הצדקה, וכתוצאה נגרמו לו הוצאות יתרות או מעצרו התמשך מעבר לנדרש; האם המשפט התארך יתר על המידה, ללא הצדקה, בעוד הנאשם נתון במעצר, ובלי שניתן לייחס את התארכות המשפט לנאשם עצמו; האם הנאשם ניסה לשבש את מהלך החקירה או המשפט; האם התברר בדיעבד, ואף שמלכתחילה היה יסוד להאשמה, כי לא היה מקום להגיש את כתב-האישום, בשל שיקולים מיוחדים הנוגעים לנאשם, לעניין הציבורי או לנסיבות אחרות; האם בית-המשפט זיכה את הנאשם מחמת הספק, בשל היעדר ראיות מספיקות או בשל פגם דיוני בניהול המשפט, או שניתן המשפט קבע בצורה פסקנית כי הנאשם לא ביצע עבירה. רשימת השיקולים אינה סגורה ואינה מחייבת. היא פועל יוצא של נסיבות המקרה. יש נסיבות שבהן לא יהיה מקום לשיקול זה או אחר, ויש נסיבות שבהן יהיה מקום להוסיף שיקול זה או אחר, והמשקל של כל שיקול עשוי להשתנות לפי הנסיבות של כל מקרה.

האם יש מקום לפסוק הוצאות לנאשם שזוכה?

28. כפי שציינה הסניגורית בצדק, בפני הקובל ניצבה משוכה גבוהה מאד לשם הוכחת הקובלנה. זאת משום שהקובלנה עוסקת בהגשת תלונה במשטרה, שכאשר היא נעשית בתום לב היא מוגנת לפי סעיף 15(8) לחוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965. עם זאת, הואיל והקובלנה לא התבררה בפניי, והואיל וקביעה זו איננה נדרשת לשם הכרעה בבקשה לפסיקת הוצאות, אינני מוצא מקום להכריע בשאלה אם מדובר בפרסום שנעשה בתום לב. מאותן סיבות גם אינני מוצא מקום לדון בשאלה אם מדובר בפרסום לשני אנשים או יותר כנדרש לגבי עבירה פלילית לפי סעיף 6 לחוק איסור לשון הרע.

29. בבקשה לפסיקת הוצאות כוונה הסניגורית חלק גדול מִחֲצִיָה לסוגיית החזקת עותק תלונתו של הנאשם בידי הקובל בטרם הגשת הקובלנה. הסניגורית יותר מרמזה כי הקובל הגיש את הקובלנה בלי שהיה בידו עותק מן התלונה שהגיש נגדו הנאשם במשטרה - תלונה שעמדה בבסיס הקובלנה. הקובל מצדו טען כי החזיק בעותק מן התלונה בטרם הגיש את הקובלנה. הדברים הגיעו לכדי כך שהסניגורית ביקשה שאוציא צו שיחייב את המשטרה למסור מתי קיבל ממנה הקובל עותק מן התלונה. אין בכוונתי לעשות כן. דיון בבקשה לפסיקת הוצאות לפי סעיף 80 לחוק העונשין אינו מסגרת מתאימה לעריכת חקירות מעין אלה. יתר על כן, כפי שאסביר להלן אין צורך לברר שאלה עובדתית זו כדי להכריע בבקשה לפסיקת הוצאות.

30. בדיון שנערך בפניי ב-20.4.2023 אמרה הסניגורית:

"אני פניתי לקובל לדעת אם יש מסמכים או ראיות, חומר, נמסר לי שלא, פניתי בכתב הוא מתקשר ומסר לי בעל פה שאין מסמכים שהוא מתכוון להגיש, אין חומר ראיות ולכן אני מבקשת שזה יוצהר לפרוטוקול".

בתגובה אמר הקובל:

"לגוף העניין אמרתי לה שאין לי מסמך חוץ מאישור הגשת תלונה, יתר הראיות יהיו בצורה של ראיות בעל פה, לכן שלא אמרתי שאין לי ראיות אלא שאין לי מסמכים להעביר. אני אעביר לסנגורית תמציות עדויות של העדים שמתכוונים להעיד".

31. הדברים שאמר הקובל באותו דיון סותרים את טענתו כעת שהחזיק בידי באותה עת גם בהעתק התלונה עצמה שהגיש נגדו הנאשם שזוֹכָה במשטרה.

32. מסתבר כי על תקן תמציות עדות שלח הקובל לסניגורית בדואר אלקטרוני התייחסות סתמית לחלוטין שאינה בגדר תמציות עדויות כלל:

"בנימין יקותיאל: יעיד על נסיבות הגשת תלונות במשטרה נגדי".

"סמי יקותיאל: יעיד על קשריו עמי - לפני ואחרי נקיטת ההליכים המשפטיים נגד מרשך".

"חוקר ממשטרת לב תל אביב ירקון - משל אלכסוב נחשון: יעיד על נסיבות הגשת התלונה מושא ההליך דנא".

33. כמובן, לעתים אין בידי הקובל להעמיד תמציות עדות של אנשים שאותם הוא מתכוון להעיד מטעמו כיוון ש"אינם בשליטתו", ואז לא מועברות תמציות עדות (ראו בעניין זה **בג"ץ דיאנה כהן** הנזכר לעיל). ואולם, מִכְתְּבֵי הטענות

שהגיש הקובל במסגרת הבקשה לפסיקת הוצאות עולה לכאורה ששוחח לפחות עם חלק מן העדים, ומכאן שהיה יכול להעמיד תמציות עדות ממשיות יותר על בסיס שיחות אלה.

34. כפי שכתב בית המשפט העליון בע"פ 1767/94 **חגי יוסף נ' מדינת ישראל** (7.2.1999): "אין חולק, כי עצם ההעמדה לדין מהווה פגיעה בחלק ניכר מזכויות היסוד של הפרט. פתיחת ההליך הפלילי פוגעת בפרטיותו של הנאשם... יש בה, לרוב, כדי להביא לפגיעה בקניינו ולעתים אף לפגיעה בחופש העיסוק שלו. מקום שבו הנאשם נעצר, נשללת חירותו. שמו הטוב של הנאשם עומד אף הוא בסכנת פגיעה עקב ההליך. אכן, העמדה לדין היא עניין רציני. יש בה כדי לשנות את חייו של אדם. צל מעיב עליו. החיים שוב אינם כשהיו". פגיעות חמורות אלה בזכויות היסוד של אדם כתוצאה מהגשת כתב אישום נגדו, מחייבות כי בטרם החלטה על הגשת כתב אישום יִבְחֶנוּ היטב ההצדקה להגשת כתב אישום והבסיס הראייתי להגשתו.

35. אם (כפי שעולה לכאורה מדבריו בדיון ב-20.4.2023 ומכך שלא העביר תמציות עדות להגנה) הקובל הגיש את הקובלנה בלי להחזיק בהעתק התלונה שהגיש נגדו הנאשם במשטרה ושהיא הפרסום שהיה בו לשון הרע לפי טענת הקובל, ואם לא שוחח עם העדים שהתכוון להעיד מטענו הרי שמדובר בקובלנה שיש לראות אותה ככזאת שמתקיימת בעניינה העילה של היעדר יסוד להאשמה, ויפה לה התיאור שהופיע בניסוחו המקורי של סעיף 44 לפקודת החוק הפלילי, 1936, שהסדיר את סוגיית הפיצוי לנאשם שזוּכָה, כקובלנה שהוגשה בקלות דעת (frivolous). שום תובע סביר לא היה מגיש כתב אישום בגין הוצאת לשון הרע בלי להחזיק בהעתק הפרסום שבו הוצא לשון הרע לפי הטענה ובלי לשוחח עם העדים שאמורים להוכיח אותו (כמובן, אישור על הגשת תלונה אינו יכול להחליף את העתק הפרסום).

36. אם (כפי שעולה מכתבי הטענות שהגיש במסגרת הדיון בבקשה לפסיקת הוצאות) הקובל הגיש את הקובלנה כשהוא מחזיק בידו העתק של התלונה שהגיש במשטרה, אך לא העביר עותק ממנה להגנה והצהיר בדיון בבית המשפט שאין בידו מסמך כלשהו למעט אישור על הגשת תלונה על ידי הנאשם (והתירוץ שלפיו הניח שהנאשם מחזיק בעותק תלונתו מוטב היה שלא ישמע), ואם שוחח עם העדים שהתכוון להעיד ואף על פי כן לא העביר להגנה תמציות עדות שניתן ללמוד מהן מה יהיה תוכן העדויות, הרי שמתקיימת העילה השנייה לפסיקת הוצאות הקבועה בסעיף 80 לחוק העונשין של נסיבות אחרות המצדיקות פסיקת הוצאות. זאת, כיוון שמדובר בפגיעה חמורה בזכויות הפרוצדורליות של הנאשם וביכולתו להתגונן.

37. לנוכח האמור לעיל, אני מוצא כי יש מקום שהקובל יפצה את הנאשם שזוּכָה על הוצאותיו. כאמור לעיל, בהתאם לתקנות שיעור ההוצאות לפי סעיף 80 נקבע לפי קבלות שמגיש הנאשם. הנאשם הגיש רק קבלה יחידה על תשלום אגרת הסניגוריה הציבורית - בגין הוצאה זו יש לחייב את הקובל.

38. הסניגורית ביקשה שאשתמש ב"סמכות טבועה" לפסוק הוצאות שמעבר למנגנון שקבוע בסעיף 80 לחוק העונשין, אלא שאין סמכות שכזו, שהרי סמכות לפרוץ את גדר סעיף 80 מרוקנת אותו מתפקידו. כאמור לעיל, פסיקת הוצאות לפי סעיף 80 אינה מונעת הגשת תביעת נזיקין בגין נזקים שנגרמו לנאשם.

39. הסניגורית ביקשה גם שאחייב את הקובל בתשלום למדינה של שכר הטרחה שהמדינה שילמה לסניגורית על ייצוגה את הנאשם מטעם הסניגוריה הציבורית. ואולם, סעיף 80 עוסק בתשלום הוצאות הנאשם, והוצאה זו אינה הוצאה של הנאשם אלא של המדינה.

40. לנוכח האמור לעיל אני קובע כי הקובל ישלם לנאשם שזוּפָּה עד ליום 1.7.2024 הוצאות בסך 488 ₪.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בתוך 45 יום מיום המצאת החלטה.

המזכירות תשלח החלטה זו לצדדים.

ניתנה היום, 16 ביוני 2024, בהעדר הצדדים.

---

[1] אפשרות קיימת לפי סעיף 79 לחוק העונשין, תשל"ז-1977.